

SZABAD
WALDORF
GIMNÁZIUM

SZABAD WALDORF GIMNÁZIUM
ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

1112 Budapest, Repülőtéri út 6.

A SZABAD WALDORF GIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI, RÖVID BEMUTATÁSA ÉS ALAPELVEI

AZ INTÉZMÉNY ADATLAPJA

Az intézmény neve: *Szabad Waldorf Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola*

Alapító neve: *Jövő Bárkája Egyesület*

Alapító székhelye: *Budapest, 1221, Görgény utca 13.*

Fenntartó neve: *Jövő Bárkája Egyesület*

Fenntartó székhelye: *Budapest, 1221, Görgény utca 13.*

Az intézmény OM azonosítója: 203312

Az intézmény alapításának éve: 2017.

Az intézmény típusa: *többcélú közoktatási intézmény –
egységes iskola
(gimnázium és alapfokú művészeti
iskola)*

Az intézmény feladatellátási helye: *Budapest, 1112, Repülőtéri út 6.*

AZ INTÉZMÉNY RÖVID BEMUTATÁSA

„Az ember a világot megismerve önmagára talál, és magát megismerve föltárul számára a világ” (Rudolf Steiner)

1919. szeptember 7-én nyitotta meg kapuit az első Waldorf iskola Németországban, Stuttgartban. Az iskola tantervét és pedagógiai elveit Rudolf Steiner dolgozta ki Emil Molt, a Waldorf Astoria Cigaretta gyárigazgatójának felkérésére. Molt az iskolát a gyárában dolgozó munkások gyerekei számára alapította. A mai magyar Waldorf intézmények közös jellemzője, hogy állampolgári kezdeményezésre születnek, és a helyi sajátosságokhoz, igényekhez alkalmazkodnak, így minden iskola saját arculattal, identitással rendelkezik.

Valamennyi iskola Rudolf Steiner nevelési elveit szem előtt tartó, önálló szervezet, a nem vallási, de keresztény szemléletű, független irányzatok legjelentősebb képviselői. A magyar Waldorf iskolák alternatív intézmények, fenntartásukban és nevelési nézeteikben eltérnek a tömegoktatástól, választási lehetőséget kínálva az „iskolahasználók” számára.

A steineri elveken alapuló oktatás gyermekközpontú: a tanterv a gyermeki fejlődés állomásaihoz igazodik, ezen belül is tág lehetőséget adva arra, hogy egy adott osztálynak, csoportnak megfeleljen. Rudolf Steiner az antropozófiai szemléletű oktatási elvek megértésére és rugalmas gyakorlati alkalmazására hívta fel a pedagógusok figyelmét. A Waldorf iskolák képzés tartalmát és módszereit a gyermekek fejlődéséből és annak változásaiból merítik és teszik gyakorlattá. Gyermek- és személyiségközpontú, képességfejlesztő iskolák, melyekben a művészeti és gyakorlati készségek fejlesztése azonos súlyú a közismereti képzéssel. A tanítás a hagyományos tantárgyak nagy részében epochális - tömbösített, időszakos - jelleggel folyik.

2017. október 10-én önálló állampolgári kezdeményezésként létrejött a Szabad Waldorf Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény. Terveink szerint az iskola évenkénti felmenő rendszerben 2022-re épül ki, 4+1 osztályos, érettségire felkészítő intézménnyé. Az intézmény saját szervezeti és működési szabályai szerint működik, alkalmazkodva a hatályos jogszabályokhoz. A munkatársak és a szülők célszerűen kialakított munkamegosztással, együttesen munkálkodnak az intézmény eredményes működéséért. Az iskola a 2011. évi CXC nemzeti köznevelésről szóló törvényben előírt kötelezettségének úgy tesz eleget, hogy Helyi Tantervét az Oktatási Miniszter által elfogadott „A magyar Waldorf iskolák kerettanterve” alapján készíti el.

(A Magyar Waldorf Szövetség által 2013. januárjában benyújtott „A magyar Waldorf iskolák kerettanterve” új, NAT szerint megújított változatát az emberi erőforrások minisztere 21140-2/2013/KOIR. sz. határozatával jóváhagyta. 2020-ban törvényi módosítás történt, "a miniszter által egyedi megoldásként engedélyezett Waldorf-kerettanterv"-vel /mely a legújabb NAT alapján készült/ került átdolgozásra Pedagógia Program). Működési engedélyünk, Alapító Okiratunk, fenntartói okirataink megfelelnek az aktuálisan érvényben lévő törvényi előírásoknak.

AZ INTÉZMÉNY ALAPELVEI

Az iskolát megalapítók köre 2016 elejétől dolgozik azon, hogy a Waldorf-iskolák tanulóinak a középfokú oktatást biztosító új, független intézmény létrejöjjön a dél-budai régióban.

Szeretnénk a legtöbb gyermeket végigvezetni lehetőleg a teljes Waldorf-íven, hogy diákunk olyan felnőtté váljon, aki **megtalálja helyét a világban**, harmóniában tud élni saját magával, valamint szűkebb és tágabb környezetével is.

A gimnázium két anyaintézménye a Csillagösvény Waldorf Általános Iskola (Budapest, XI. kerület) és a Kisgöncöl Waldorf Általános Iskola (Tök), de bővülésével a régióhoz tartozó más Waldorf iskolákkal is együttműködik.

Alapelvünk, hogy a gyermekek, fiatalok testi, lelki, szellemi fejlődését egymással összhangban lévő módon segítjük a Rudolf Steiner által megfogalmazott emberismereti elvek alapján (antropozófiai embertan). Ehhez az egészséges és összetett fejlődéshez rendelődik a tananyag felosztása és a módszerek megválasztása. Célunk, hogy a fiatalok helyes önismeretre tegyenek szert, felismerjék saját lehetőségeiket, hogy az életbe kilépve szabadon kibontakoztathassák képességeiket, s beteljesítsék sorsfeladatukat. Továbbá, hogy a szociális együttműködésbe alkotó módon bekapcsolódva új élettapasztalatokra tegyenek szert, önmaguk és környezetük további fejlődése számára. Ezeket a célkitűzéseket akkor lehet elérni, ha a tanárok független intézményi környezetben dolgozhatnak, szabadon, az antropozófiai emberismeretből következő követelményeknek megfelelően. Az oktatás és nevelés autonóm, ám átlátható működést igényel ahhoz, hogy mind a fejlődésben lévő egyén, mind az alakulóban lévő társadalom szükségleteinek eleget tudjon tenni. A fejlődés a felismert, szükséges korlátok és az emberismeretből fakadó lehető legnagyobb tudatosság együttes fennállása mellett érhető el.

A Waldorf gimnáziumokban (felső tagozatokon) fontos szerepet kap a sokrétű művészeti tevékenység. Az alkotási folyamatokon keresztül formálódik, bomlik ki diákjaink személyisége, és a kooperatív feladatok teljesítése által fejlődik önállósága és szociális érzékenysége. E célt szolgálják például a rendszeres művészeti és drámaelőadások, 12. osztály végén egy egész estés színdarab bemutatása, és a tanulmányokat záró mestermunka (éves munka) elkészítése.

Az államilag elfogadott Waldorf-kerettantervben a gimnáziumi négy év, az általános iskolai megalapozás után, elsősorban a tanuló képességeinek kiteljesítéséről szól. Ezért a diákok tanulmányaik alatt projektheteken, valamint az életkoruknak megfelelő gyakorlatokon (mezőgazdasági gyakorlat, földmérés, erdészeti gyakorlat, szociális intézményben való munka) is részt vesznek.

A hagyományos, állami rendszerű érettségire, valamint a felsőoktatás felvételijére való koncentrált felkészülés alapvetően a 13. osztályban történik.

2. A WALDORF-PEDAGÓGIA ALAPJÁN MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK WALDORF-KERETTANTERVE, MINT A NEVELÉS-OKTATÁS TARTALMI KÉRDÉSEIRE VONATKOZÓ EGYEDI MEGOLDÁS, ILLETVE MINT AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJÁNAK ÉS HELYI TANTERVÉNEK ALAPDOKUMENTUMA

A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020 a dokumentum mellékletét képezi.

3. AZ INTÉZMÉNY HELYI MEGOLDÁSAI A KERETTANTERV ÁLTAL KIJELÖLT KERETEK KÖZÖTT

A Helyi tanterv a "miniszter által egyedi megoldásként engedélyezett Waldorf-kerettanterv"-vel megegyezik a 9-13. évfolyamot érintő tartalmában, óraszámokban.

Kiegészítő helyi sajátosságok:

- nyelvi óraszámok átcsoportosítása: első idegen nyelvként az angol nyelv szerepel, ennek óraszámja: heti 4 óra; második idegen nyelvként az olasz és német (választható, bővíthet), heti 2 órában

- projekthetek keretében

-egyrészt évi egy alkalommal, egy héten keresztül egy témában merülnek el intenzíven a diákok: ekkor a tanulók a meghirdetett témákból szabadon választhatnak;

- másrészt techné projekthéten, évi egy alkalommal egy-két héten keresztül minden diák speciális techné-gyakorlaton van

Speciális tárgyunk, a techné tantárgy

„A merev, halott anyagba életet és szellemet beleképzelni, az a művész célja. Az illanó, mozgó szellem számára alakot és szilárdságot adni, az a kutató törekvése. És amikor munkájuk csúcsát eléri, akkor mindkettőnek az egyben kell találkoznia.”

Rudolf Steiner

Iskolánk speciális tantárgya, a Techné a 2023/24-es tanévtől már kihelyezett tárgyként működik, a Szabad Gondolatok Háza szervezésében, külső helyszínen. A techné egy olyan tantárgy, ami segít egy szilárd képességet kifejleszteni a fiatalokban, hogy különbséget tudjanak tenni a valóság és a virtuális valóság között. Lehetőséget biztosít, hogy definiálhassák a cyber-világ és a világ karakterét, hogy felfedhessék a technikáról a fátylat, és egészben lássák annak a világban betöltött szerepét. A klasszikus informatika és média órák nem képesek távolságot teremteni ismereteiktől,

megmaradnak a területük körén belül. A kézművesség, kertművelés foglalkozások ugyan adnak egy másik tapasztalatot a világról, de ezeken az órákon nem vizsgálják a cyber-világot. A diákoknak nincs lehetősége olyan távolságból rátekinteni a számítógépes világra, hogy ennek a világnak igazán érezhető legyen a mássága a valóságos világhoz képest.

A techné jelenleg három tevékenységből épül fel, melyek gyakorlása közben tapasztalatokat szerzünk a valóságról. Az egyik a land-art, mely egy tett a környezetben, általa találkozunk a kézzelfogható világgal. A másik, amikor médiát hozunk létre, vagy szoftvereket ismerünk meg, mely folyamat során a digitális technika segítségével dolgozunk. A harmadik tevékenységünk a közös fogalomalkotás, mely az előző kettőből származó tapasztalatainak megbeszélését jelenti. A techné órák a 9-12. osztályfokokon, a szabadon választható tantárgyak órakereteinek terhére valósulnak meg, illetve az informatika és a média óraszámokba számolandó egy részük.

A techné foglalkozás egy olyan gyógyító karakterű tevékenység, mely teret ad egy rugalmasabb gondolkozás kialakítására. Segít átvilágítani a virtuális világot, felfedni a számítógép igazi lényét. Egy lépéssel közelebb viszi a fiatalokat, hogy maguk alkossanak igaz fogalmat a látszólagos világról, aktív gondolkodókká váljanak, és képesek legyenek döntést hozni.

4. A PEDAGÓGIAI PROGRAM EGYÉB OLYAN RÉSZEI, MELYEKET A WALDORF-KERETTANTERV NEM SZABÁLYOZ, ILLETVE AMELYEKET AZ INTÉZMÉNY FONTOSNAK TART KIEMELNI, KIEGÉSZÍTENI

Az egészséges fejlődés elősegítése és személyiségfejlesztés

Rudolf Steiner szándékai szerint a Waldorf-pedagógia feladata, hogy harmonizáló hatást fejtsen ki, mely kihat az egész emberre, a szellemi, lelki működésre és a test ritmusaira egyaránt. Modern korunk zaklatott életkörülményei között a tanítás és nevelés ebben az értelemben alapvetően gyógyító hatású is, mivel megteremti a teljes személyiség egészséges fejlődésének feltételeit. Feladatunk, hogy a gondolkodás, érzés, akarat erőit egyaránt támogassuk. A nevelői munkában arra törekszik minden pedagógus, hogy a legteljesebb mértékben elhárítsa azokat az akadályokat, amelyek a fiatal ember belső lényét gátolják lehetőségeinek kibontakoztatásában. Továbbá, hogy a legteljesebb mértékben segítse őt szociális képességeinek kialakításában.

A személyiségfejlesztés összetett feladataiban, a fizikai test mellett az életerőket, a lelkierőt és az énerőt is fejlesztjük. A felső tagozaton (9-12. osztály) elsősorban az intellektuális képességeket fejlesztjük, de továbbra is célunk az ifjak gondolkodásának, érzésvilágának és akaraterejének egységben és harmóniában történő fejlesztése, ahogy az az általános iskolai évek alatt történt az anyaiskolákban. Feladatunk az egész ember nevelése – az életből való tanulás és a munkára való nevelés előtérbe helyezésével. A

tanulmányok során továbbra is egységet képeznek a közismereti tárgyak, a művészeti tárgyak, valamint a „kétkezi tevékenységet” jelentő tárgyak (pl. kézművesség, kézimunka). Az életből történő közvetlen tapasztalatszerzést és a munkára való közvetlen nevelést szolgálják a már említett különböző gyakorlatok: mezőgazdasági, erdészeti és szociális gyakorlat.

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Pedagógiánk alapvető célja, hogy a megfelelő nevelés következtében minden tanuló saját tehetségét, képességeit egyéni ritmusához alkalmazkodva szabadon kibontakoztathassa. A tanár a tanítás során figyelembe veszi az egyéni fejlődési utat, a differenciált nevelés lehetővé teszi, hogy a fiatal érdeklődésének és képességének megfelelő mélységben merülhessen el a tananyagban. Az éves munkák, önálló feladatok lehetőséget teremtenek arra, hogy a diákok saját érdeklődésből válasszanak feladatot, amelyet összetett egyéni munkában dolgoznak fel tanáraik ösztönzésével. Fontos, hogy az érettségi előtt álló fiatal emberek a megfelelő önismerettel rendelkezzenek képességeikről, ennek kialakulását a folyamatos értékelés, visszajelzés is segíti.

A tanár feladatai

A gimnázium minőségét leginkább az ott tanító tanárok határozzák meg. A közösséggé formálásuk már jóval az iskola indulása előtt elkezdődött, a tanári munka elvárásrendszerét az Alapítói elvekben rögzítettük. A tanárok kiemelt feladata, hogy a tanítás tartalmát meghatározó akadémiai tudást és módszertani kultúrát az antropológia nézőpontjából is vizsgálják, a diákoknak képesek legyenek szempontokat adni e tekintetben is. Fontosnak tartjuk, hogy a tanári kollégium tagja kereső szemlélettel forduljon az antropológia ember- és világgépe felé, valamint szakirányú Waldorf-képesítéssel is rendelkezzen.

A tanár elsősorban személyiségével hat tanítványaira, ezért nagyon fontos a helyes önismeret, a fejlődésre való törekvés, önállóan és a pedagógiai kollégiumban egyaránt. A nevelés középpontjában a gyermekek megfigyelése és fejlődésük megértése áll. A tanár megfontolt előkészületek és alapos gyermekmegfigyelés útján jut el ahhoz a megértéshez, hogy az adott életkorban mire van szükség az általános fejlődés szempontjából. A felkészülésnek a gyümölcse az az intuíció, amellyel rátalál arra is, hogy az adott fiatal mit igényel éppen az adott pillanatban. A diákok pontos megismerése és a pedagógus szakmai felkészülése teszi lehetővé a differenciálást (tehetséggondozás, felzárkóztatás). A tanár feladata, hogy munkáját napi, epochális és éves ritmusban megtervezze, arra egyénileg és a közösséggel együtt is visszatekintsen.

A teljes Waldorf-ív megtartása érdekében a gimnázium szoros kapcsolatot tart anyaiskoláival, hogy az intézményekben folyó munkát megfelelő módon össze tudja hangolni. Az oktatás és nevelés színvonalának biztosítása érdekében az évfolyamokon belül az osztályok számát legfeljebb kettőben (2×30 diák) határoztuk meg.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A Waldorf-pedagógia alapértékei közé tartozik a közösségfejlesztés és a szociális érzékenység ápolása. Az iskola egy olyan szociális térben működik, amelyben a tanulók köré rendeződik a pedagógusközösség és a szülők közössége egyaránt. A mindennapokban az osztálykísérő szervezi a közösségi életet. Alapvető pedagógiai célkitűzésünk, hogy az ifjak megélhessék: egymást segítve, egymásra figyelve találhatjuk meg saját helyünket a szociális életben. Az egyén és a közösség viszonyában fontos, hogy a versenyszellem helyett az empátia és az együttműködés kapjon hangsúlyt a nevelésben.

„Gyógyír csupán az, ha az egész közösség az egyes ember lelkének tükrében képződik, s az egyes ember lelkének ereje hat a közösségben.” (Rudolf Steiner, a szociális etika mottója)

Ünnepeink és hagyományaink

A Waldorf iskolákban kiemelkedő szerepük van az évkör ünnepeinek, melyek a következők:

Évnyitó ünnep
Mihály ünnep
Október 23.
Márton ünnep
Advent -Vízkereszt
Gyertyaszentelő
Koncert-est
Farsang
Húsvét
Waldorf érettségi előadások
Pünkösöd
12-es színdarab
Ballagás - János nap, tűzugrás – tanévzáró ünnep

Ünnepeinken az iskola egész közössége részt vesz, szülők, diákok, pedagógusok és alkalmazottak egyaránt.

A szülő, a tanuló, és a pedagógus együttműködésének formái

Iskolánk szellemiségében a klasszikus, keresztény értékrendet is magába foglaló antropozófiára támaszkodik, amely jól ötvöződik egy, a hagyományosnál oldottabb, bizalmi kötődéseket kiépítő tanár-diák kapcsolattal. A tanárok és szülők munkája mindig szorosan egymásra utalt, ezen együttműködés nélkül nem képzelhető el hatékony nevelés.

A tanuló felvételével, a tanulói jogviszony létrejötte mellett, a család és az intézmény között írásbeli megállapodás születik a pedagógiai együttműködésről is. A mindennapi tevékenység során a szülők többféleképpen betekinthetnek a nevelői munkába: rendszeres szülői esteken, fogadóórákon, nyílt órákon, értékeléseken keresztül. Törekvésünk, hogy minden kérdést a fiatalokkal és a szülőkkal együtt

személyesen oldjunk meg. Segítséget, együttműködést ajánlunk minden, a szülők és a tanulók által felvetett problémára.

Fontos, hogy a szülők tudjanak a Waldorf-pedagógia alapelveiről, hiszen az iskola pedagógiai munkája és az otthoni nevelés kiegészítik egymást. Ezt a célt szolgálják az intézményt bemutató fórumok és a tervezett szülői és pedagógiai, valamint antropozófiai beszélgetések, szakmai előadások. Támogatjuk az önálló kezdeményezéseket a diákok körében. Hangsúlyt helyezünk arra, hogy ők alakítsák ki azokat a fórumokat, amelyek keretein belül a közösségért dolgozhatnak.

A szülők az iskola fizikai működtetéséhez aktívan hozzájárulnak munkájukkal, támogatásukkal.

Ismeretátadás, szellemiség és korunk kihívásai

Diákjaink akarati, érzelmi és intellektuális életének művészeti tevékenységeken, gyakorlatokon keresztül történő formálása segít annak elérésében, hogy a világba kilépő fiatal megtalálja a szabadság és felelősség egyensúlyát, egészséges kritikai érzékével alakítsa a maga szellemi fejlődését, valamint eljusson annak felismeréséhez és megéléséhez, hogy a világban feladata van.

Iskolánk célja, hogy az általa nevelt diákokból a világ és a társadalom problémái iránt érzékeny, a problémákra megoldást kereső és találó, majd a megoldásban tevékenyen szerepet vállaló felnőtt váljon.

A Waldorf-pedagógia kompetenciaalapú pedagógiát képvisel, korunk technikai kihívásait jól ismeri, és a diákjai számára annak tudatos és értő használatát adja tovább. Környezetünk digitális adattengere és látszatsmegoldásai helyett előnyben részesítjük a személyes érintkezési formákat, a valódi interakciókat, a mély átélés lehetőségét. Hisszük, hogy a személyes, ember-ember közötti kapcsolat a tanítás alapja, éppen ezért egyrészt diákjaink nem használnak telefont, okoseszközöket iskolai időkből és programokon, sem a közösségi média felületeit, csatornáit oktatási és közösségi célokra, illetve az oktatást digitális formában nem tartjuk megvalósíthatónak, a fiatalok törvényesített géphez kötését nem támogatjuk. Olyan iskolát szeretnénk, ahol a diákok át tudják tekinteni az embertől egyre jobban elszakadó, elidegenítő technikai világot, és új, másfajta technikák irányába is fordulhatnak – ezért kerül bevezetésre új tantárgyunk, a techné. A Waldorf-pedagógia keretein belül annak elérésére is törekszünk, hogy a következő generációk egyre inkább képesek legyenek a technika fejlődése mellé állítani a moralitás fejlődését. Az egoizmus helyébe az egymás iránt érzett felelősség kultúráját kívánjuk léptetni.

Célunk, hogy az embertani ismereteket figyelembe vevő tananyag és módszertan segítségével kísérjük, támogassuk, neveljük a fiatalokat, átadjuk ismereteinket a világról, amelybe be kell lépniük alkotó, cselekvő módon. De fontosnak tartjuk azt is, hogy ha szükséges, a tanulók képessé váljanak az esetenkénti iskolaváltásra, a középiskola végén pedig az átlagos képességű fiatal eleget tudjon tenni az állami érettségi vizsga követelményeinek.

Speciális jellemzők, elvek

Iskolánkban epochális oktatás folyik, a közismereti és néhány művészeti-kézműves tárgyat is epochákban tanítjuk. Időben ez a főoktatás és művészeti sáv alatt valósul meg, két-három-négyhetes váltásokban. A főoktatás a Waldorf-pedagógia egyik legfontosabb sajátossága. Ezzel a mintegy kétórás foglalkozással kezdődik minden iskolai nap. A napkezdő fohász a teljes megérkezés pillanata. Gimnáziumban is része a főoktatásnak a ritmikus rész, bár már jóval rövidebb és szabadabb időbeosztásban, mint általános iskolában - ennek tartalma függ az osztályfoktól, az osztály karakterétől, a segítségre váró nehézségektől, az évkörtől és az epochától. Segíti a tananyag elmélyítését, a teljes embert szólítja meg, aki amellet, hogy gondolkodik, akar és érez is. A Waldorf-pedagógiában a tanulás a ritmusra épül. Az egész év egyensúlyát, az egyes évszakokhoz kötődő ünnepek teremtik meg. Az epochák sorrendjénél figyelembe vesszük az évszakokat. Minden napnak és minden órának megvan a maga ritmusa. Az iskolai tevékenységek szervezésében a koncentráció és az ellazulás, a gondolati és a gyakorlati tevékenységek, a mozgás és a pihenés, a passzív és az aktív részvétel egészséges egyensúlyát valósítjuk meg. A tanítási nap, a hét, az év ritmusába való belehelyezkedés nem csak az egészbe ágyazottság biztonságérzetének kialakulása miatt fontos, hanem támogatja az érzelmekkel áthatott gyakorlatias emlékezet fejlődését is. El kívánjuk érni, hogy ne csak a fej, hanem a teljes ember emlékezzék. Az az ember, aki nemcsak gondolkodik, hanem érez és akar is.

Az akarati ember él a fantáziában is. Az ismeretek átadása a felső tagozaton is azt jelenti, hogy a logikus folyamat érzelmekkel áthatott belső képzeleti tevékenységben bontakozik ki, és nem absztrakt módon. Ha így történik, akkor az ifjú egészséges módon tudja előhívni lényé mélyéről azt, amit a pedagógus segítségével gondolkodva, érezve és akarattal átszőtt fantáziával ragadott meg a világról.

A felső tagozat az élően kialakított képeket emeli a fogalmi tudatosság szintjére, és tovább tágítja a világról kialakított ismereteket. A megismerés nagy ívei itt a szaktanárok együttműködése által alakulnak ki, törekszünk az egyes tárgyak elszigeteltségének feloldására, különböző területek közös oktatására. Célunk, hogy a megismerés tapasztalati úton erősödjék, hogy a halott fogalmak helyett élő fogalmakkal találkozzanak a fiatalok. A Waldorf-pedagógia célja, hogy a 12. osztály végére egy morálitással áthatott kép alakuljon ki az ifjúban az emberről, és az ő világban elfoglalt helyéről. Olyan nyitott kép, amelyet ezt követően már az életbe belépett ifjú ember a sorseseeményei és az önálló megismerő ereje által épít majd tovább.

A Waldorf-pedagógiára nem jellemző a tankönyvek használata. A pedagógus választja ki a tartalmat és a tanulási formát, amely a fiatalok adott csoportjának megfelel. Így van ez a legtöbb tantárgy esetében. A pedagógus gondos felkészülése kelti fel a tanulók világ iránti érdeklődését. Egy-egy epocha során a pedagógus megmutatja a világ valamely területét a fiataloknak. Amit közösen átéltek, annak lényegét a felnőtt segítségével a fiatalok az epochafüzetükben feldolgozzák. Ilyen módon az átéltek és a közös munka eredményeként készülnek el a sajátos Waldorf „tankönyvek”. Segédkönyvek, szótárak, atlaszok, vagy más kézikönyvek használata hasznos lehet, de mindig csak a pedagógus által előadottak alátámasztására használjuk. Ugyanígy nagyon átgondoltan, csak a legszükségesebb esetekben használunk digitális eszközöket a tanítási folyamatban (az informatika és a nyelvórák nyilvánvalóan nagy, nagyobb arányban).

A nyelvtanulást kiemelten fontosnak tartjuk ebben az életkorban, itt természetesen már használnak tankönyveket, nyelvkönyveket is a fiatalok.

Az iskolába való jelentkezés módja, a felvétel folyamata

A Szabad Waldorf Gimnázium nem kötelező felvételt biztosító iskola. Az osztályok kialakítását a leendő osztálykísérő és az iskolában tanító tanárok közösen végzik. Az induló osztályok létszáma 18–40 fő között változik.

A középiskolai felvételi eljárás során a jelentkezőktől írásos bemutatkozót és művészi munkát kérünk, illetve minden jelentkezővel és szüleivel személyes beszélgetést folytatunk. A tanév közben átjelentkezőknél ugyanígy beadott munkákat és személyes beszélgetést illetve a leendő osztályközösséggel eltöltött hosszabb időt kérünk, és elvárjuk, hogy előzetesen tájékozódjanak iskolánk működéséről, pedagógiájáról, meggyőződjenek róla, valóban ezt az iskolát szeretnék-e választani. A családoktól szoros nevelői együttműködést kérünk, amelynek része:

- a kamaszok életkori sajátosságainak megismerésére való törekvés
- a saját gyermekre való folyamatos és tudatos odafigyelés
- a kéthavi gyakoriságú szülői esteken történő részvétel
- a felső tagozatos programokon való jelenlét
- a Waldorf-pedagógia alapelveinek tudatos elfogadása
- törekvés az otthoni nevelési elveknek és kereteknek az iskolai nevelési elvekkel és keretekkel történő összehangolására.

A felső tagozat működése

Fontosnak tartjuk a tudományos, művészeti és akarati nevelés egyensúlyát. A természettudományok oktatására nagy hangsúlyt fektetünk, az antropozófiai szemléletű megújítását elengedhetetlennek tartjuk. A felső tagozatot már mint egy kutatóműhely felé vezető utat képzeljük el. Célunk, hogy a tantárgyak ne elszigetelten jelenjenek meg, a fiatalok értelmes kapcsolatokat, valódi működéseket tapasztaljanak meg. Ezt projekthetekkel is támogatni kívánjuk. A projektheteken is és az év során egyéb formákban is megjelennek szakmák (pl. asztaloság, rézművesség, kosárfonás, gazdálkodás), amikkel megismerkedhetnek a fiatalok, támogatva ezzel (ahogy a gyakorlatokkal is), hogy valódi életismeretet szerezhessenek.

A négy évet ugyanakkor a művészetek is végigkísérik, a zene, festés, szobrászat, rajz, euritmia, dráma, kiemelkedő éves rendezvényekkel, előadásokkal. És mindeközben diákjaink minden évben valódi akarati feladatokkal is találkoznak, a faragás, mesterségek, kertművelés, kézimunka, kézművesség, gyakorlatok terén. Kilencedikben gazdaságban dolgoznak a fiatalok, tizedik osztályban erdészeti gyakorlaton vesznek részt, tizenegyedikben szociális gyakorlaton, amit már egyénileg szerveznek meg, végül pedig tizenkettedikben az éves munkájukra készülnek, valamint az osztályszíndarabra. A 13. évben megszűnik az epochális oktatás, az érettségi tantárgyakra készülnek. Az első négy évben természetesen sok olyan témával, ismerettel találkoznak, melyek az állami érettségien is megjelennek, de ebben a négy évben nem teszünk semmilyen hangsúlyt az állami érettségire.

A gimnáziumban két idegen nyelvet oktatunk. Az élő nyelvgyakorlást igyekszünk külföldi kapcsolatokkal is segíteni.

Nagy hangsúlyt fektetünk az önállóságra nevelésre és a kommunikációs képességek fejlesztésére: önálló feladatok, szervezések, projektmunkák készítésével és előadások megtartásával, színdarabok bemutatásával, retorika epochával is.

Az általános iskolákban (anyaiskoláinkban) elindított fejlesztéseket és terápiákat igyekszünk folytatni.

A figyelem iskolázása a fegyelem kulcsa

A fegyelem erősítésének a középiskolában fő hangsúlya a tudatos önfegyelem kialakításán van, arra törekszik, hogy a tanulók felelősséget vállaljanak cselekedeteikért, elfogadják viselkedésük következményeit. Ha valamilyen kihágás következne be, a tanulókat olyan irányba tereljük, hogy megértsék cselekedetük minden következményét, és helyre tudják hozni az okozott kárt. A kizárás az utolsó eszköz, amivel a Waldorf iskola él, hiszen a fiataloknak arra van szükségük, hogy a szociális közegen belül vállaljanak felelősséget tetteikért. A fiataloknak szükségük van arra, hogy feszegessék korlátaikat, s ezért minden lehetőséget meg kell nekik adni, hogy ezt pozitív, konstruktív módon tehessek. Arra is szükségük van, hogy megtanulják, miként lehet az ilyen dolgokat megvitatni, és hogy egy bonyolult helyzetet több nézőpontból is képesek legyenek megérteni. A szabályok és a viselkedési előírások azt a célt szolgálják, hogy a fiatalok tisztelettel és figyelemmel vegyék körül a környezetükben lévő embereket és tárgyakat. Ezt az iskola házirendje is segíti. A szabadságra nevelés folyamatának része ez is – tudatosan jelen kell lenni azonban minden ilyen helyzetben, és a szabadság fogalmát sohasem összetéveszteni a szabadosság fogalmával. Ha szabálytalanság történik, a Waldorf iskola mindig az egyedi eset alapján mérlegel. A hangsúlyt arra a tetre helyezi, amelyik éppen megtörtént, és ügyel arra, hogy az okozott károkat mindig jóvátegyék.

Értékelés

A Waldorf-iskola egységes oktatási intézmény. Különböző képességű gyerekeket tanítunk egy osztályban, akik fejlődésük különböző állomásain vannak. Értékelésük a tanári munka legalapvetőbb részén, a megfigyelésen alapul. Az értékelés átszövi a Waldorf-pedagógia egészét. Azt tekinthetjük példaértékű gyakorlatnak, amikor az önmaga munkáját és eredményeit rendszeresen értékelő tanár tapasztalatokat von le a napi pedagógiai-emberi folyamatokból, és azokat visszaáramoltatja az osztálytermi munkába. Az értékelés segíti a tanítási folyamatot, és normákat teremt. Visszajelzést ad a szülők és a tanulók számára, képet ad a tanulók hozzáállásáról, magatartásáról és képességeiről. Az értékelésnek ez a módja folyamatos párbeszédre épül a szülőkkel és a fiatalokkal. Az értékelés másik fajtája külső megfigyelés formájában történik, speciális eredményekre vonatkozó, mérhető adatokkal szolgál, megállapítja, hogy a tanuló mire képes és mire nem: ez a felső tagozaton tudáspróbákkal, beszámolókkal, előadásokkal, projekt munkák elkészítésével történik, melyekre százalékos értékelést kapnak a diákok. Osztályzást továbbra sem használunk, akárcsak az általános iskolában; megalapozott gondolatunk, hogy a számok nem erre valók. A KRÉTA rendszer által elvárt jegybeírás elvi alapja: minden diák jeles a fejlődési lehetőségben. A tanár által folyamatosan végzett megfigyelések kiterjednek a fiatalok napi iskolai tevékenységére, munkájára, szociális kapcsolataira, órai jelenlétére, otthoni feladatainak elvégzésére, a vele kapcsolatos szokatlan jelenségekre - atipikus magatartás, otthoni vagy szociális krízisek, betegségek. Ebben a mentori rendszer is a tanárok és diákok segítségére van. Megfigyelésekből származó jegyzeteket kiegészítik a szaktanárok a tanuló szakórákon nyújtott teljesítményével. Az év során összegyűlt

észrevételeket az osztálykísérők, a mentorok és a szaktanárok összegzik a tanuló év végi bizonyítványában adott jellemzésben.

A tanév végén minden diák szöveges bizonyítványt kap, melyet az osztálykísérő, szaktanárok és az esetleges mentor tanár közösen ír. A bizonyítványról másolat készül, amit az irattárban őrzünk a diákok állami bizonyítványával együtt. Év közben a formális értékelés az órai munka, füzetmunka, házi feladatok, önálló munka, éves munka, tudáspróbák, felelés, kiselőadás alapján történik az osztályfok függvényében. Ha a gyermek kilép iskolánkból, és más tanítási intézményben kívánja folytatni a tanulmányait, a befogadó iskola kérésére az osztálykísérő és az osztályban tanító szaktanárok érdemjegyekre váltják át a szöveges értékelést – minden esetben egyedi megbeszélés alapján, de abból az alapelvből kiindulva, hogy nem mérünk és ítélünk ötfokú skálán, tehát alapvetően mindenki az ötös osztályzatot kaphatja megegyezés szerint, hiszen a fejlődés lehetősége minden diáknál ötös az ötfokú skálán (a jelen állapotának érdemi értékelését pedig a szöveges bizonyítványból tudhatja meg más intézmény is). Ha az adott évben az elvárt minimumot nem teljesíti a fiatal, akkor javítóvizsgát kell tennie augusztusban. Ötfokú skálán való osztályzás csakis a 13. évben történik, az úgynevezett kísérettségik és beszámolók alapján.

Amennyiben a tanuló nem működik együtt tanáraival, és a szülő sem tesz erőfeszítést az együttműködés érdekében, a tanulói jogviszonyt az iskola felbonthatja.

Évisméltésre csak rendkívüli esetekben van lehetőség, ehhez az egész tanári konferencia konszenzussal hozott döntése szükséges. A 12. osztály végén a fiatalok Waldorf-érettségit tesznek: éves munka és közös színdarab alkotják ezt. Munkájukat kísérőtanár (konzulens) követi és több kolléga (konzulens, opponens, szaktanár) szövegesen értékeli. Amennyiben a diák nem teljesíti a Waldorf-érettségi követelményeit, nem léphet a tizenharmadik osztályba. A 13. évben a tanulók részvizsgákat tesznek, hogy felkészüljenek az állami érettségi vizsgára.

A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A magasabb évfolyamra lépés feltétele az 9-12. évfolyamon, hogy a tanuló a Waldorf-kerettanterven alapuló helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket és a továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérje.

A fejlesztési követelményeket és a továbbhaladás minimális feltételeit évfolyamonként és tantárgyanként a kerettanterv tartalmazza.

Amennyiben a magasabb évfolyamra lépés feltételeinek a tanuló nem felel meg vagy egyéb okból nem értékelhető a tanuló teljesítménye, akkor a jogszabályok szerint osztályozó vagy javító vizsgát tesz.

Az érettségi vizsga folyamatai a 13. évfolyamon

A tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát

A 13. évfolyamra az léphet, aki Waldorf iskolai tanulmányai sikeres befejezését tanúsítja: ez a 12. évfolyam végén, a választott éves munka bemutatását és sikeres megvédését, az osztályszíndarabban való közreműködést, valamint a záró bizonyítvány megszerzését jelenti.

Az érettségire való felkészítést szolgálja a 13. évfolyam. Az érettségire való felkészítés a központi tantárgyi követelmények alapján történik. A vizsgázást is gyakorolják a diákok: a tanév során két alkalommal megvalósított beszámoló (próbaérettségik) formájában, melyek szintén részét képezik az érettségire készülésnek.

A 13. évfolyamon legalább annyi tárgyat kell tanulniuk a tanulóknak, amennyiből érettségi vizsgára jelentkeznek, ezek mellett, az egészséges heti ritmust biztosítva, választható művészeti és mozgásos órákon vehetnek részt. Az érettségire választott tantárgyakról minden tanulónak egyénileg kell döntenie, még a 12. évfolyam végén.

Az iskola Tanári Kollégiuma az érettségi felkészítést megelőző tanév végéig a tanulók igényei alapján elkészíti és közzéteszi a tájékoztatót azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak, továbbá tájékoztatást ad az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjeiről, és arról, hogy előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni a vizsgatárgyat.

A 13. évfolyamon a diákok két beszámoló keretében adnak számot tudásukról, az érettségi tantárgyaikból. A beszámoló az őszi szünet utáni és a húsvéti szünet előtti időszakban zajlanak. A tanárok a vizsgák módját (írásbeli és/vagy szóbeli, gyakorlati) a mindenkori érettségi vizsgakövetelmények szerint szervezik meg.

A kötelező és az osztály diákjai által szabadon választott tantárgyak témaköreinek összeállításában a szaktanárok a középiskolai érettségi vizsgaszabályzat rendelkezéseit tartják szem előtt. Az iskola pedagógiai célkitűzése az, hogy ezek a beszámoló komoly és egyben arányos feladatot jelentsenek a diákoknak. A javításban és az értékelésben is ez az elv érvényesül. A két beszámoló együttes eredményének el kell érnie az elégséges osztályzatot ahhoz, hogy diákok az adott vizsgatárgyból állami érettségi vizsgát tehessenek. Ennek hiánya azt jelenti, hogy a jelölt a nem teljesített tárgyból nem tudja lezárni iskolai tanulmányait, így a többi, sikeresen lezárt tárgyból előrehozott érettségi vizsgákra tud jelentkezni. A nem teljesített tantárgyból megismételheti a 13. évet.

A tanuló május 30-ig jelenti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltoztatás miatt nem tud élni választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzelését az iskola vezetőségével, vagy az általa kijelölt pedagógussal.

A tanuló a tanév során egy alkalommal, a tanári kollégium engedélyével módosíthatja vizsgatárgy választását. Az érettségi tárgyaiból tartott órákra kötelező bejárnia, az első hónap után pedig szabadon elkötelezheti magát a választott művészeti és mozgásos órák mellett, melyekre ezek után szintén kötelező bejárnia.

A tanuló a választott érettségi tantárgy tanulmányi követelményeinek teljesítése után érettségi vizsgát tehet.

A 13. évfolyam kötelező tantárgyai megegyeznek az érettségi vizsga kötelező tárgyaival: magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem, idegen nyelv.

Az érettségi vizsga lebonyolítása az érettségi vizsgaszabályzatnak megfelelően történik.

A választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a tanulók közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja

Iskolánkban a tanulók közép- és emeltszinten mindazokat a tantárgyakat választhatják, amelyek a helyi tantervben megjelennek, és amelyek a közoktatási

kötelezettségnek megfelelően kötelező érettségi vizsgatárgyaknak számítanak. Ezekre az iskola tanárai vagy szükség esetén más Waldorf iskolákkal egyeztetve az ő tanárai készítik fel a tanulókat.

A választható érettségi vizsgatárgyakból középszintű felkészítés:

biológia, földrajz, fizika, kémia, választható idegennyelv, digitális kultúra-informatika, művészettörténet, ének-zene, vizuális kultúra, testnevelés, dráma, társadalomismeret, gazdaságtan vizsgatárgyakból.

A választható érettségi vizsgatárgyakból emelt szintű felkészítés:

biológia, földrajz, kémia, választható idegennyelv, digitális kultúra-informatika, ének-zene, testnevelés, dráma vizsgatárgyakból.

Ha kevés tanuló jelentkezik a választható – tehát nem a kötelező – tantárgyakból a közép- vagy emeltszintű érettségire való felkészítésre, akkor a Tanári Kollégium döntése szükséges a felkészítő órák megtartásához.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Az egyes vizsgatárgyak részletes vizsgakövetelményeit és témaköreit minden évben nyilvánosságra hozza az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján az iskolák által kötelezően alkalmazandó hivatalos kiadványként, amely minden tantárgyból meghatározza a közép- és emelt szintű érettségi vizsgák témaköreit.

Ennek ismeretében tudják az érettségizető tanárok a témaköröket évről évre meghatározni. (Lásd: www.oktatas.hu/kozneveles/erettsegi/vizsgatargyak)

Környezeti nevelés

A Waldorf pedagógia nagy hangsúlyt fektet a környezeti nevelésre. Az ember része a természetnek, kölcsönhatásban áll vele, vigyáznia kell rá. Az iskolán belül és körül is megvalósul a szelektív hulladékgyűjtés. Az epochák felépítésében nagy hangsúlyt helyezünk a környezeti nevelésre, természet megfigyelést végzünk, a földrajz és biológia epochákban különösen nagy szerepet kap annak tudatosítása, hogy az ember és környezete egymást alakítja; elválaszthatatlanok egymástól. Az iskolakert különösen jó lehetőséget ad arra, hogy a diákok a maguk termelte növények fejlődését megfigyelhessék, részt vegyenek a kerti munkában. A felső tagozaton a természettudományos tárgyakat sok kísérlet támasztja alá, ezek a gyakorlati felhasználhatóság szempontjait tárják a diákok elé és arra nevelik őket, hogy óvják a természet kincseit, ne pazarolják erőforrásait. A diákok megismerkednek az alternatív energiaforrások felhasználhatóságával és előállításukkal, így gondolkodásuk a fenntartható környezetről átalakul.

Egészségnevelési program

A Waldorf pedagógia emberképe szerint az ember nemcsak testi, hanem lelki, szellemi lény is. A személyiségfejlesztés összetett feladat, a fizikai test mellett az életerőket, a lelkierőt és az énerőt is fejlesztjük. Az egészségnevelés célja, hogy a gyermekek testi-lelki harmóniában juthassanak el életfeladatuk megtalálásáig.

Minden évfolyamon szerepel olyan epocha, melybe beépül az egészségnevelés; legkiemelkedőbb helyen az egészségtan biológia epocha áll a 11. osztályban. Az elsősegély-nyújtással kapcsolatos ismereteket külön egészségnapon sajátítják el a fiatalok. Emellett folytatjuk az anyaiskolában elindított mentálhigiénés programot (Rózsa-klub).

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- megismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát,
- felismerjék a veszélyhelyzeteket,
- megismerjék a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- elsajátítsák a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- megismerkedjenek a mentőszolgálat működésével, elsajátítsák a mentő hívásának módját

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok:

- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a legfontosabb elsősegély-nyújtási alapismeretekkel a tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében,
- a tanulóknak az alapvető elsősegély-nyújtási módok bemutatása, gyakorlásuk
- elsősegélynyújtásra kiképzett pedagógus jelenléte az iskolában, és a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen való részvételének támogatása
- iskolai elsősegélyhely, elsősegélynyújtó felszerelések biztosítása, tanulókkal való megismertetése

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló iskolai tevékenységek a különböző tantárgyak keretében is megjelennek.

Külön tevékenységek a 9-12. évfolyamokon rendszeresen a következő témákban:

- drogprevenció (tudatmódosító- és kábító szerek hatása, használatuk veszélyei),
- egyéb függőségek veszélyei és kezelése, például: cigaretta, alkohol, játék, virtuális világ.

b) tanórán kívüli egyéb foglalkozások szervezése

egészségneveléssel, egészségvédelemmel foglalkozó szakkör, témanap keretében elsősegély-nyújtási alapismeretekkel való foglalkozás

A foglalkozások vezetői: az intézmény pedagógusai és diákjai, kortárs segítők, meghívott szakemberek, együttműködő szervezetek.

Mindennapos testedzés programja

Iskolánkban a mindennapos mozgás megvalósítása a testnevelés/bothmer, euritmia órákon és a sportköri foglalkozásokon történik. Iskolánk sportéletének fellendítéséért működik a Szabad Labda Sportegyesület.

A mindennapi mozgás célja:

1. Tanulóinkban tapasztalati úton felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt.
2. A testmozgás segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi életéhez szükséges alapvető készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az egészséges önbizalom, a céltudatosság.
3. Megismertetni a tanulókat a társadalmi élet alapvető elvárásaival, a megfelelő viselkedéskultúrával, az alapvető erkölcsi követelményekkel.

A tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztésének programja

A tanulási és/vagy magatartási zavarokkal küzdő tanulók egyéni órákon való megsegítését, felzárkóztatását egy folyamatos megfigyelés előzi meg. A Waldorf pedagógiában alkalmazott módszerek, a tananyag elosztása, a tanórák felépítése preventív és gyógyító hatással van az említett nehézségekre. Az iskolában működő gyógypedagógus feladata az is, hogy azokat a gyermekeket, akiknek problémájukból eredően (magatartási, beilleszkedési, lelki zavarok) másféle terápiára van szükségük, a megfelelő szakemberhez tovább küldje. Így művészetterápiát, gyógyító bothmert, gyógyeuritmiát, drámajátékot, pszichológust javasolhat a fiatal számára.

Gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

- Drogprevenció

14-15 éves korban tartjuk szükségesnek a külső szakemberek bevonásával végzett drogprevenció elkezdését, melybe nagyon fontos a szülői együttműködés is. Ehhez rendszeres foglalkozásokat tartó külső szakértőket vonunk be, 9.-11. évfolyamokon, osztályórák keretében.

- Hátránykompenzációs feladatok

Hátrányos helyzetűnek tekintjük azokat a családokat, amelyekben:

1. az egyik, vagy mindkét szülőt elvesztették a gyerekek; tartósan beteg vagy fogyatékkal élő van a családban; a nálunk tanuló gyermek tartósan beteg.

2. tanulási nehézségek vagy képességbeli lemaradások nehezítik a gyermek helyzetét
3. szociálisan hátrányos helyzetbe kerül a család egy krízis (munkahely elvesztése, tartós betegállomány, haláleset stb.) kapcsán.

A hátrányokból adódó esélykülönbségek kiegyenlítésére törekszünk iskolánkban, a kulcskompetenciák egyenlő eséllyel történő elsajátítását az intézményben biztosítjuk. A rászorulóknak anyagi segítséget kaphatnak az iskolai közösségtől. A tanulási nehézségekkel küzdő, vagy betegség miatt pótolni kényszerülő fiatalok korrepetálásokon vehetnek részt. Az iskola egész közössége fontosnak tartja, hogy minden tanuló számára esélyegyenlőséget biztosítson.

- A szociális háló kialakítása

Intézményünkben a gyermekvédelmi felelős feladata a kapcsolattartás a gyermekjóléti intézményekkel. Tájékoztatunk az elérhető támogatásokról, segélyvonalakról stb. A nevelési tanácsadókkal kapcsolatban állunk, igénybe vesszük logopédiai szolgáltatásukat is. Betegség esetén kapcsolatban állunk az egészségügyben dolgozó szociális munkásokkal. Minden területen a komplex gyermekvédelemre törekszünk.

ZÁRADÉK

A Tanári Kollégium a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 12. § (2) bekezdésének kötelező rendelkezése folytán a Nemzeti alaptanterv módosítása és az oktatásért felelős miniszter által kiadott új kerettantervek alapján felülvizsgálta az iskola pedagógiai programját.

Megállapította, hogy a pedagógiai program alapját képező, 2013-ban alternatív kerettantervként jóváhagyott Waldorf-kerettanterv a NAT 2020-nak és a miniszteri kerettanterveknek nem felel meg. A Magyar Waldorf Szövetség, mint a Waldorf-kerettanterv jogosultjának tájékoztatása szerint a Szövetség elvégezte a Waldorf-kerettanterv felülvizsgálatát és a Nemzeti alaptantervnek, valamint a miniszteri kerettanterveknek megfelelően átdolgozott „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” dokumentumot elkészítette, és a Waldorf-névhasználattal rendelkező intézmények rendelkezésére bocsátotta.

A fentiekre tekintettel a Tanári Kollégium a pedagógiai programot módosította. A pedagógiai programot az átdolgozott Waldorf-kerettanterv 2020 alapján, azzal egyezően készítette el – a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben elvárt, a Waldorf-kerettantervben nem érintett pedagógiai program tartalmak kiegészítő szabályozásával.

A módosítások átvezetése megtörtént, a Tanári Kollégium 2020. április 29-én megtartott ülésén az iskola egységes szerkezetbe foglalt pedagógiai programját elfogadta.

A pedagógiai program módosítására jogszabályváltozás, a Nemzeti alaptanterv változása, és erre tekintettel a Waldorf-kerettanterv átdolgozása adott okot. A módosított pedagógiai program nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, ezért a pedagógiai program módosításához a fenntartó egyetértésének beszerzése az Nkt. 26. § (1) bek. alapján nem volt szükséges.

A módosított pedagógiai program alapján egyedi megoldás engedélyezése iránti kérelem benyújtása szükséges az emberi erőforrások miniszteréhez 2020. április 30-ig, tekintettel arra, hogy a pedagógiai program módosítására jogszabály kötelezése alapján került sor, amely esetben az Nkt. 99. § (1) bek. értelmében kezdeményezni kell a Waldorf-kerettanterven alapuló egyedi megoldások engedélyeztetésére irányuló eljárást.

A pedagógiai programot a Tanári Kollégium 2024. június 26-án felülvizsgálta és jóváhagyta.

MELLÉKLET

HELYI TANTERV

A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve

A gimnáziumok 9-13. évfolyama számára

**Magyar Waldorf Szövetség
2020**

MAGYAR WALDORF-ISKOLÁK KERETTANTERVE